

Entrevista GRANS MATINALS

RUTH MATAMALA

Responsable de l'Espai Cultural Fàbrica Vella

EVA ARNAUS

Terapeuta ocupacional de la residència Sant Bernat de Sallent

MARIONA RICART

Educadora social de la residència de Navàs

Parlem amb la Ruth Matamala, responsable de Fàbrica Vella, l'Eva Arnaus, terapeuta ocupacional de la residència Sant Bernat de Sallent, i la Mariona Ricart, educadora social de la residència de Navàs. Elles juntes han impulsat i creat les Grans Matinals, un projecte molt especial que ofereix espectacles a Fàbrica Vella a usuaris i usuàries de les residències de gent gran. Una iniciativa de les residències de Sallent i Navàs amb el suport i col·laboració de l'Ajuntament de Sallent.

El passat mes d'abril, Fàbrica Vella va acollir el primer espectacle inclòs en el projecte de les Grans Matinals. Com va sorgir aquesta iniciativa?

Mariona (M): Va ser molt espontani, vam començar un dia que vam anar a veure una obra que ens va recomanar la Ruth.

Ruth (R): Sí, una visita escolar que havia d'anar a Fàbrica Vella va fallar i l'artista es va quedar sense públic, així que se'm va ocórrer convidar les residències com a "pla B", un pla que va donar molts fruits.

M: Ens va servir per veure que l'espai de Fàbrica Vella era molt assequible pel que fa a les barreres arquitectòniques. Sempre busquem llocs accessibles per anar amb la gent gran perquè van amb cadires de rodes, caminadors... Va ser una mica el precedent, a partir d'aquí va anar a sorgint la idea de fer més sessions.

Ja coneixíeu l'espai de Fàbrica Vella?

M: Sí, però fins que no vam tenir aquesta experiència no vam veure la facilitat d'accés. Jo soc educadora social i l'Eva, terapeuta ocupacional. Una de les nostres funcions és oferir espais de socialització, de relació amb l'entorn i la comunitat. Sortir de la residència i anar a veure un espectacle és promoure la cultura dins d'aquest entorn residencial i també és una manera de socialitzar-se.

Eva (E) Intentem apropar la cultura i aquest espai ens ho ha facilitat molt més.

M: Va ser l'Eva que, partir d'aquí, va proposar una obra de teatre, i vam veure que havíem de buscar més per crear una xarxa a nivell comarcal amb altres residències i centres de dia.

Actualment quantes residències col·laboren en el projecte? Esteu rebent més gent o col·lectius interessats en el projecte?

E: Anem obrint la xarxa a nivell de la nostra comarca, però també intentem obrir-nos cap al Berguedà. Al juliol, per exemple, es van apuntar residències que no havien vingut el primer cop, però ara a l'octubre preveiem doblar el nombre de residències.

M: Quan hem intercanviat correus sobre el projecte, el *feedback* ha sigut molt bo, ens deien que era un projecte que trobaven a faltar.

LES RESIDÈNCIES ES VEUEN COM UN ESPAI "CAP A DINTRE", I AMB AQUESTA PROPOSTA ES POT SORTIR I SOCIALITZAR-NOS.

R: Com a Fàbrica Vella, vull posar en valor que té molt mèrit sortir per molts motius, però pensant amb els avis, amb la dificultat que suposa quant al transport, amb el bus, el tema de les cadires de rodes, els caminadors, la lentitud i el temps que es necessita, és una cosa que fins que no la vius no t'adones del valor que té.

Crec que és molt important la socialització que això suposa per ells. Per exemple, molts d'ells s'arreglen,

es posen més guapos, les senyores es pinten i es posen alguna joia de més, són conscients que van a fer alguna cosa extra i que ja havien fet de joves. Et diuen "jo hi havia anat molt al teatre". I és que a vegades ens oblidem que els avis havien estat joves, i no, aquesta persona havia estat com nosaltres i havia tingut, anhels, desitjos, il·lusions, aventures...

E: Com dius tu Ruth, el diumenge era el dia d'arreglar-se, d'anar al cinema, al teatre. Ara nosaltres ens adaptem a la nova situació i facilitem que això es pugui continuar fent, però amb unes altres situacions.

“ENTRAR A VIURE A UNA RESIDÈNCIA NO VOL DIR DEIXAR DE FER.”

M: Treballem molt amb històries de vida, no pot venir tothom, llavors hem de fer una mica de selecció, també per motius de logística, però intentem agafar la gent que havia connectat molt amb el teatre perquè es puguin retrobar allà.

Es programa un tipus d'espectacle o temàtica en concret?

E: És veritat que a la gent gran li agrada molt les comèdies i els musicals, però hem d'oferir noves oportunitats perquè conèixer nous gèneres també agrada. Per exemple, vam començar amb un gènere totalment desconegut i aquell gènere va triomfar moltíssim.

R: Sí, barrejava teatre, ball, text minimalista... Es diu teatre d'objectes. Com a programadora, m'interessa que aquest projecte sigui també una oportunitat per veure si un determinat gènere funciona o no amb un públic.

També és cert que hi ha un handicap amb el preu, ja que hem de buscar espectacles bastant assequibles perquè estiguin a l'abast de tothom, i això també a vegades condiona. La Mariona sempre reclama qualitat, i treballem en això.

Els usuaris i usuàries han de pagar entrada?

M: Hem de tenir en compte que els avis ja paguen pel servei de la residència, on se'ls ofereix unes activitats, però tot allò "extra" ho paguen ells. No tothom pot accedir econòmicament a una obra de teatre, i justament volem donar accés a la cultura, així que jo crec que aquí es on entraria l'administració. Hem d'intentar acollir, com a mínim, dues obres gratuïtes i així compensem les que s'han de pagar.

També parlem del consum de cultura com una eina per millorar la qualitat de vida. En el cas de les persones de la tercera edat, com ho relacioneu?

E: És una activitat totalment positiva. Sobretot durant la setmana que es va a teatre, és el tema de conversa. A més, el "pica a pica" de després de l'obra agrada, ja que som una cultura que socialment fem moltes coses al voltant del menjar. Es queden amb els detalls, és una forma d'acabar de consolidar el record.

M: A mi el que m'agrada és que es trobin en un altre rol que no és el de "pacient" o "resident". Allà ets un espectador d'una obra de teatre. Canviar de rol és molt saludable, perquè et veus amb les teves capacitats i veus que pots gaudir.

És un projecte que pot anar creixent o creieu que hi ha limitacions?

M: El límit de creixement és Fàbrica Vella, l'aforament. La idea és que cada residència es faci seu el projecte i pugui aportar noves propostes i la idea del projecte al seu poble. Si alguna població té teatre, la idea seria fer una programació teatral al matí.

E: Ens anem obrint molt progressivament i amb prudència, perquè si vinguessin totes les residències del Bages, seria molta gent. També hem de pensar que hi ha pocs banys, que el ritme és més lent, hem de carregar i descarregar. Hem de ser prudents i anar valorant sessió a sessió.

M: L'interessant és que nosaltres podem ser un precedent per a les residències. Un precedent d'unir cultura i la part social, ja que arreu de Catalunya cada cop hi ha més consciència que la cultura afavoreix la part social.